

Wij, burgers van Groningen constateren dat, in de hectiek van de aanleg van de Zuidelijke rondweg, de besluitvorming over het Sterrebosdeel van het Zuiderplantsoen niet correct verlopen is. Het gaat om het noordelijk deel van het Sterrebos langs de Waterloolaan en het zuidelijk deel langs de Hereweg.

Zuiderplantsoen en Sterrebos

De Sterrebosdelen zijn in de gemeentelijke beeldvorming behandeld als zouden zij deel uitmaken van het Zuiderplantsoen. Er is echter een fundamenteel verschil tussen het nieuw aan te leggen Zuiderplantsoen, boven de verdiepte ligging, en het eeuwenoude Sterrebos. Wurk heeft een ontwerp gemaakt voor het Zuiderplantsoen waarbij het Sterrebos is meegenomen. Daarbij is onvoldoende rekening gehouden met de bijzondere ecologische waarde en kwetsbaarheid van de Sterrebosdelen en met de noodzaak dat de Sterrebosdelen door een robuuste groenstructuur verbonden zouden moeten worden. Het bij de Waterloolaan geplande pad, dat deel uitmaakt van dit ontwerp en waarvoor bomen gekapt zouden moeten worden, wordt hier bovendien gepresenteerd alsof het uitzicht zou geven op de Martinitoren, terwijl deze feitelijk niet in het verlengde van dit pad ligt en er alleen zicht is op een rijtje huizen. Het uiteindelijke ontwerp werd in november 2023 gepresenteerd

Democratie

Noch de omwonenden, noch de gemeenteraad hebben sinds 2014 de kans gehad om hierover iets te besluiten. Het rode boekje is in 2014 door B&W nadrukkelijk aan de gemeenteraad gepresenteerd als een stuk dat geen juridische status had en waarop dus ook geen beroep mogelijk was. Het wijkplatform Zuiderplantsoen heeft in 2017 te horen gekregen dat het rode boekje een praatstuk was waarover de betrokkenen hun mening konden geven. Het wijkplatform vermeldt nadrukkelijk dat zij geen vertegenwoordiging van de buurten is. Vanaf 2017 zijn omwonenden niet meer geraadpleegd. De Herewegbuurt meldt in 2019 dat zij hopen nog bij de besluitvorming betrokken te worden en dat het misschien wijs is om een ecooloog bij de plannen te betrekken.

Het Sterrebos als ecosysteem

Het Sterrebos is een oud eikenbeukenbos, een ecosysteem waarin alles wat er leeft met elkaar samenhangt. Er wordt steeds meer bekend over de manier waarop bijvoorbeeld bomen en schimmels van elkaar afhankelijk zijn en over de informatie-uitwisseling tussen bomen via hun wortels. Op die manier kunnen bomen in een ecosysteem stoffen aanmaken waarmee ze zich tijdig beschermen tegen ziektes, nadat er een boom aangetast is. Die samenhang zorgt ervoor dat het bos beter bestand is tegen bijvoorbeeld droogte en ziektes en meer CO2 opslaat. Bos van dit type is zeer waardevol voor planten, dieren en mensen en zeer zeldzaam. Het is qua biodiversiteit het belangrijkste bos van Groningen. Er komen 8 soorten vleermuizen voor, die zich oriënteren op de bomen voor hun vliegroutes. Ook zijn er veel bosuilen, reigers, houtsnippen, eekhoorns en

verschillende spechtensoorten. Er is nog 2,7 % bos uit de tijd waarin het herontwerp van het Sterrebos in de stijl van een Engels landschapspark, door de beroemde landschapsarchitect Zocher, werd gerealiseerd (1882) en nog 0,1% bos uit de tijd van het oorspronkelijke ontwerp door Becker, in de Franse stervormige stijl (1765). Verstoring van dit systeem vinden wij schadelijk en onwenselijk. Deze bossen (noordelijk en zuidelijk sterrebos) werken ieder voor zich als een levend wezen: een superorganisme.

Bedreiging voor het ecosystem Sterrebos

Er liggen nu plannen om in het Sterrebos brede paden en fietsverbindingen aan te leggen met tegels en verharding, die de bodemstructuur, de wortels van de bomen en de ondergroei aantasten. Plannen waar ook gezonde bomen, die tientallen jaren oud zijn, voor moeten wijken.

Combinatie Herepoort is op dit moment bezig met de oplevering van het plantsoen. Het restauratieplan moet nog in de raad besproken worden.¹ Daarnaast liggen er plannen voor verbindingen met het te realiseren kantorencomplex op de Kempkensberg.²

Naar onze mening zijn deze plannen schadelijk voor het ecosysteem en kunnen deze leiden tot meer wateroverlast en hittestress. Om iets te herstellen van het oude Sterrebos, zou een goede ecologische verbinding met inheemse gevarieerde beplanting tussen Sterrebos-noord en Sterrebos-zuid gerealiseerd moeten worden. Helaas blijkt nu het idee om in het huidige Sterrebos, dat aangelegd is volgens een ontwerp van Zocher, in de Engelse parkstijl, te mengen met de Franse parkstijl waarin brede paden te boventoon voeren. Niet alleen is het mengen van twee zeer verschillende stijlen naar ons idee bijzonder lelijk, maar ook kan het park niet meer als samenhangend ecosysteem functioneren. Het wordt in vele, niet meer met elkaar in contact staande, delen opgesplitst. Het wordt op die manier zeer kwetsbaar voor droogte, ziektes etcetera en kan veel minder CO2 opslaan en minder als waterbuffer functioneren. Ook de bescherming tegen hitte wordt veel minder. Het bos is nu bij circa 40 graden circa 10 graden koeler dan de omgeving. Ter vergelijking: de DUO-tuin haalt maximaal 5 graden. Deze keuze vinden wij onbegrijpelijk.

Wij willen de raad de volgende bespreekpunten meegeven:

Hoofdthema: Behoud, bescherm en herstel het Sterrebos

Agendapunten:

Betrekken van de raad bij afwegingen

¹ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Beantwoording-vragen-ex-art-36-RvO-CDA-en-Student-en-Stad-over-de-aanpak-van-het-Sterrebos.pdf>

² <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Stand-van-zaken-Kempkensberg-Ontwikkeling.pdf>

- De raad is voor het eerst enigszins geïnformeerd over de ecologische impact van brede paden middels een BEA voor de aanleg van een doorsteek bij de Waterloolaan. In de BEA is alleen gekeken naar afzonderlijke bomen en niet naar de impact van het kappen op het ecosysteem. Deze beperkte informatie heeft geleid tot een herziening van de omgevingsvergunning. Op het laatste moment is besloten 7 van 8 bomen voor de aanleg van het pad niet te kappen.³ Bent u van mening dat de raad voldoende en tijdig is meegenomen in de afwegingen die zijn gemaakt bij het realiseren en uitvoeren van het ontwerp door Combinatie Herepoort? ⁴
- Uit gesprekken en notulen is ons gebleken dat het pad niet door bewoners is geïnitieerd. Vindt u dat u voldoende op de hoogte bent gesteld over het doel van het pad en de gekozen uitvoeringsvorm?

Keuzes ten aanzien van Sterrebos

- Zou u in een vervolgstadium overwegen de 7 gespaarde bomen voor de realisatie van het verbrede pad blijvend te sparen of om ze alsnog te kappen?
- Uw raad heeft in oktober 2023 per motie besloten het Sterrebos te ontzien van grote evenementen.⁵ Welke is uw afweging als het gaat om de aanleg van snelle fietsroutes, brede paden en de impact op de ecologie daarvan?

Participatie natuurorganisaties, omwonenden en belangenbehartigers van planten en dieren

- In november 2024 bent u voor het laatst door het college geïnformeerd over de tweede fase van de ontwikkelingen op de Kempkensberg.⁶ Hoe kijkt u na het lezen van deze brief aan tegen de participatie van natuurorganisaties? Heeft dat volgens u voldoende plaatsgevonden?
- Uw college zegt bij projecten natuurorganisaties vroegtijdig te willen betrekken. De inspraak van omwonenden, stadjes, belangenbehartigers van de vleermuizen, de bomen en van deskundige boscologen heeft (zoals u vandaag heeft kunnen horen) bij de plannen van het Sterrebos nauwelijks plaatsgevonden. Zou u bereid zijn, net als bij het geheugenpaviljoen gebeurd is, dit alsnog te organiseren?

³ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Beantwoording-vragen-ex-art-36-RvO-PvdD-GL-CU-S-S-PvHN-SP-en-D66-over-aanleg-looppad-Sterrebos.pdf>

⁴ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Collegebrief/Informeren-over-Tracebesluit-en-inrichtingsplannen-Aanpak-Ring-Zuid-en-omgevingsvergunning-Helperzoomtunnel-B-V-november-2014.pdf>

⁵ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Vergaderingen/gemeenteraad/2023/04-oktober/16:30/M-04-PvdD-GL-SP-PvdA-PvHN-Zuiderplantsoen/M-04-PvdD-GL-SP-PvdA-PvHN-Zuiderplantsoen.pdf>

⁶ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Kempkensberg-fase-2-Landschappelijk-en-Stedenbouwkundig-plan.pdf>

